

Сезонско истраживање о коришћењу времена, 2015. година

– Претходни резултати –

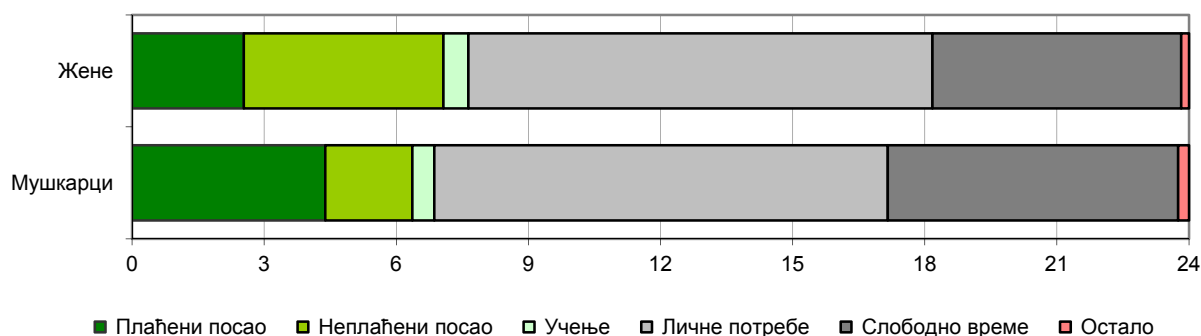
Главни циљ Сезонског истраживања о коришћењу времена, које је спроведено током фебруара, маја, августа и новембра 2015. године, јесте да се стекне увид како становници Републике Србије проводе своје време током 24 часа. Да би се добили подаци о коришћењу времена, основни инструмент истраживања је дневник у који су чланови домаћинства старости 15 и више година означавали време када су обављали своје дневне активности. Ради лакшег представљања података, активности су груписане у шест главних група активности: плаћени посао, неплаћени посао, учење, личне потребе, слободно време и остале активности које обухватају неодређене активности и путовања.

У овом истраживању коришћени су инструменти који су у потпуности преузети из Усаглашених препорука за европска истраживања о коришћењу времена – *Harmonised European Time Use Survey (HETUS)*.

Оквир за избор узорка домаћинстава је Попис становништва, домаћинстава и станова 2011. године. Током теренског рада анкетирано је 2.368 лица. Приказани подаци односе се на сва анкетирана лица у Републици Србији и представљају просечно време које је проведено у одређеној активности.

Графикон 1 показује колико времена у просеку становници Републике Србије, односно жене и мушкарци старости 15 и више година, проводе у шест група активности током радних дана – од понедељка до петка.

Графикон 1. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, Република Србија, 2015. (у сатима)

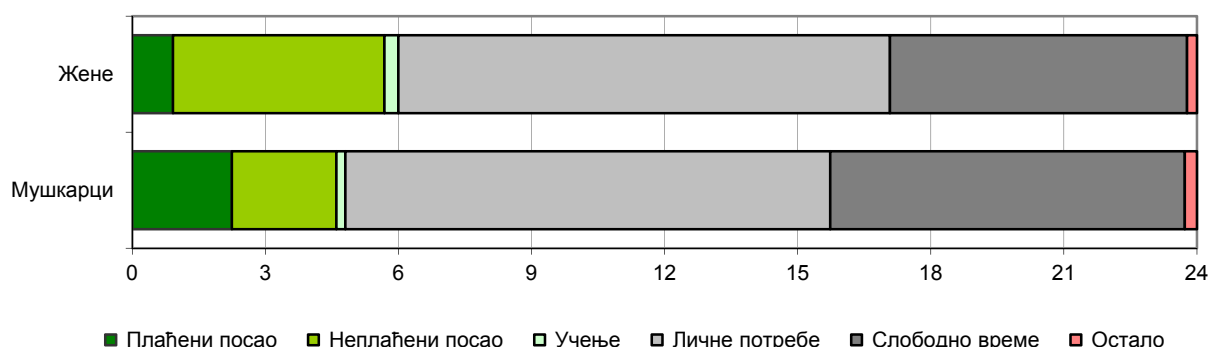

Подаци показују да жене, у просеку, у плаћеним пословима проводе мало више од два и по сата, а мушкарци два сата дуже од њих – скоро четири и по сата. Скоро исто толико времена жене проведу у неплаћеним пословима, док се мушкарци, у просеку, неплаћеним пословима баве мање од два сата.

У активностима личних потреба, жене и мушкарци у просеку проведу више од 10 сати и разлика међу половима је око 15 минута у корист жена. Али, за слободне активности током радних дана мушкарци су имали шест и по сати, а жене су се овим активностима бавиле скоро сат времена мање од мушкараца. У учењу проводе скоро исто време – око пола сата.

Током викенда, мање се ради на плаћеним пословима.

Графикон 2. Просечно време provedeno у активностима, становништво старости 15 и више година, према полу; дани викенда, Република Србија, 2015. (у сатима)

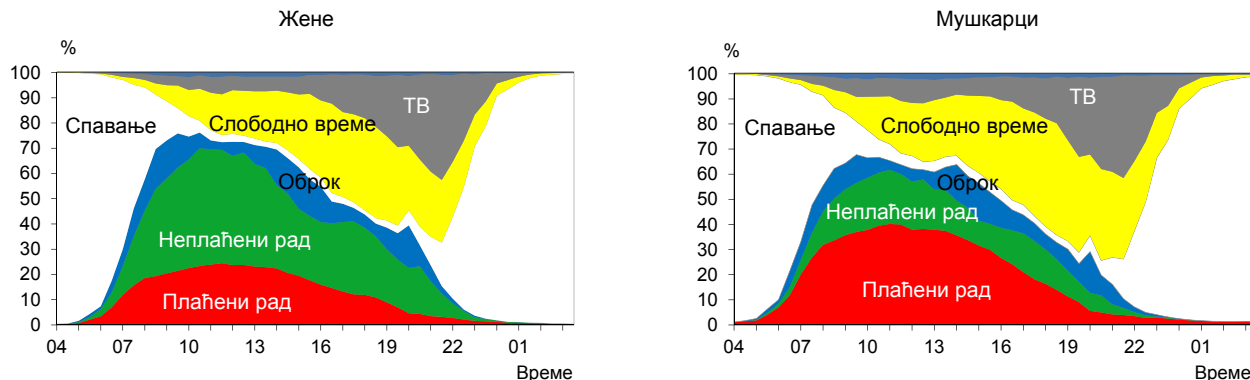

Подаци показују да жене, у просеку, у дане викенда раде, било у плаћеним, било у неплаћеним активностима, мање од једног сата у односу на радне дане, а мушкарци мало више од два сата. На неплаћеним пословима оба пола више времена provedу за време викенда, и то жене скоро пет сати, а мушкарци скоро два и по сата. Током викенда, у активностима личних потреба, оба пола потроше 11 сати. Кад говоримо о слободном времену, жене provedу више од шест и по сати, а мушкарци чак скоро осам сати у овим активностима.

Дневни ритам

Дневни ритам представља виртуелни приказ активности жена и мушкараца током 24 часа. Он показује како су изабране активности распоређене током дана. На хоризонталној оси обележена су 24 сата у току дана, и то од четири сата ујутру. Вертикална оса показује колико процената становништва се бави сваком појединачном активношћу у одређено време.

Темпограм 1. Распоред времена provedеног у активностима током дана, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2015. (у %)

Графички приказ почиње у 04.00 h, када већина популације спава. Уобичајено време за буђење је између 07.00 h и 07.30 h, када је више од половине становништва будно, а време за спавање за 60% становништва је од 23.00.

Женски неплаћени посао доминира током целог дана, и то нарочито између осам ујутру и осам сати увече. У 10.30 h скоро свака друга жена у Србији обавља неку од неплаћених активности (47%). Од 08.00 h до 16.00 h између 18% и 25% жена је уписало плаћени рад.

Код мушкараца доминира плаћени посао који се обавља од седам ујутру до шест поподне и плаћени посао је попунило између 18% и 40% мушкараца. Неплаћени посао се највише обавља од 09.30 h до 13.00 h, када сваки пети мушкарац обавља неку од неплаћених активности.

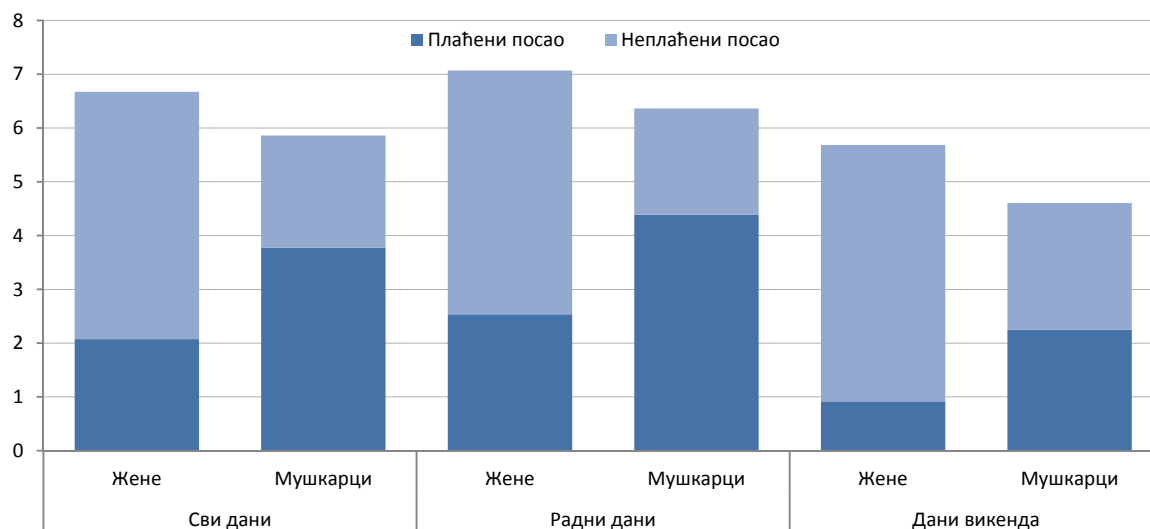
Интересантно је да су и жене и мушкарци навели да најчешће ручају у 15.00 h, а вечерају у 20.00 h.

Коришћење слободног времена интензивира се око 16.30 h за жене и траје до 20.00 h, а око 15.30 h за мушкарце и траје до 21.00 h, када најмање сваки трећи становник Србије обавља слободне активности. Из наведених података се види да жене и касније током дана, и краће, обављају ове активности. Гледање ТВ програма у периоду од 19.30 h до 23.00 h пријавило је између 29% и 42% жена, односно 25% и 41% мушкараца.

Укупан рад – плаћени и неплаћени посао

Укупан посао представља збир плаћеног и неплаћеног посла јер се неплаћене активности, као што су кување, чишћење, прање судова и сл., могу категорисати као продуктивни рад.

Графикон 3. Просечно време проведено у укупном послу, становништво старости 15 и више година, према полу и данима, Република Србија, 2015. (у сатима)

Графикон 3 садржи податке о просечном укупном времену проведеном на плаћеном и неплаћеном послу, тзв. кућним пословима, према полу и данима. Када се посматрају сви дани, жене у просеку укупно раде 50 минута дуже од мушкараца, с тим што две трећине времена жене проведу у неплаћеним пословима, а мушкарци у плаћеним. Тако жене у просеку укупно раде шест сати и 40 минута, а мушкарци пет сати и 49 минута. Жене радним данима највише времена проводе у укупном послу – седам сати, и то више од половине у неплаћеним активностима. Мушкарци радним данима проведу шест и по сати у укупном послу, с тим што је више од две трећине у плаћеним пословима. И викендом жене дуже раде од мушкараца, и то за један сат.

Неплаћени посао

У неплаћеним пословима под којим подразумевамо тзв. кућне послове, жене у просеку проведу више од четири и по сата, а мушкарци дупло мање – два сата. Највише времена жене у просеку проведу бавећи се кувањем, спремањем оброка, прањем судова – скоро сат и по, а мушкарци само 10 минута. У одржавању домаћинства, у просеку, жене проведу мало више од једног сата, а мушкарци мање од пола сата. На прање веша, пеглање и шивење жене у просеку дневно проведу пола сата, а мушкарци само један минут.

Графикон 4. Просечно време проведено у неплаћеним активностима, ниво активности 2, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2015. (у минутима)

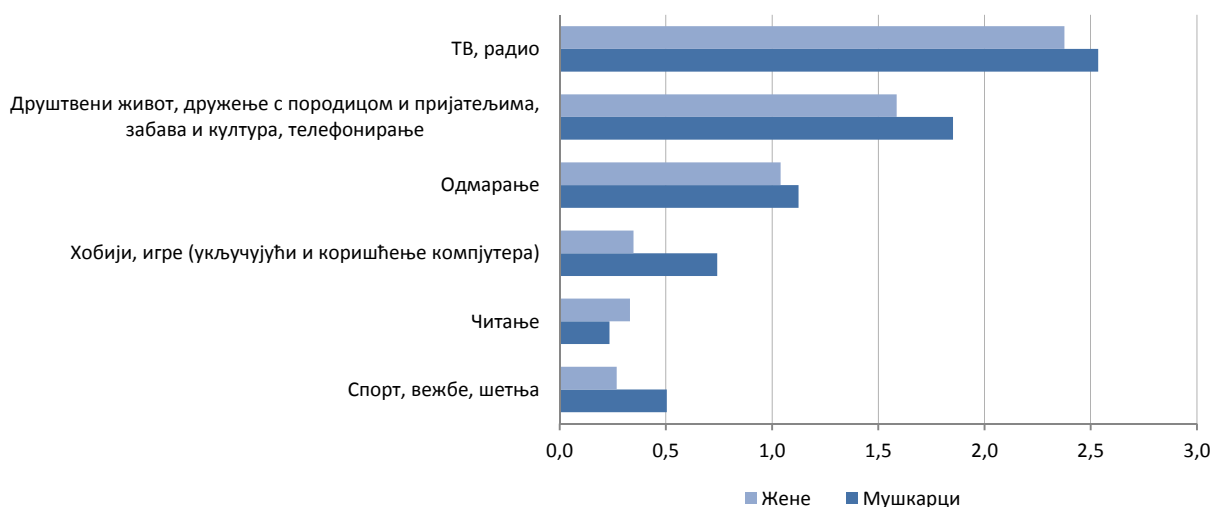
На бригу о детету, односно на чување, храњење, подучавање, игру с дететом итд., жене у просеку проведу 37 минута, а мушкарци 16 минута. Напомињемо да се ово односи на укупну популацију, а не само на оне који имају децу. У куповини и пословима у вези са услугама, и жене и мушкарци проводе скоро исто време – око 20 минута.

Неплаћене активности којима се мушкарци, у просеку, дуже баве него жене јесу активности које се односе на поправке и реновирање куће, баштованство, бригу о кућним љубимцима итд. – 45 минута према 14 минута.

Слободно време

Жене, у просеку, дневно у слободним активностима проведу скоро шест сати, а мушкарци сат више. На графикону 5 може се видети у којим појединачним активностима популација Републике Србије најчешће проводи своје слободно време.

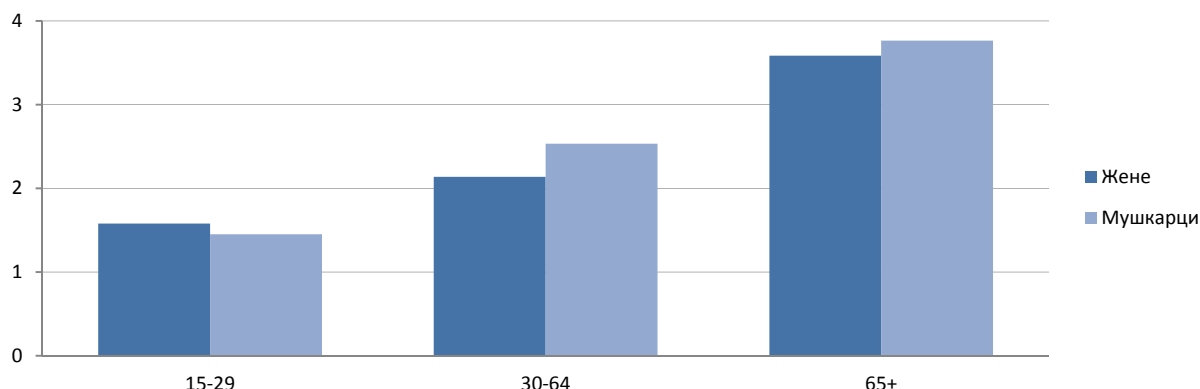
Графикон 5. Просечно време проведено у слободним активностима, ниво активности 2, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2015. (у сатима)

Гледање ТВ програма доминира слободним активностима и на њега се потроши више од трећине укупног слободног времена – два и по сата. Затим следи друштвени живот у којем жене, у просеку, проведу сат и по, а мушкарци непуна два сата. На графикону се види да мушкарци предњаче у свим слободним активностима, осим у читању.

Графикон 6 приказује колико времена у просеку млади, средња генерација и старија лица проводе своје слободно време уз ТВ програм.

Графикон 6. Просечно време проведено у гледању ТВ, становништво старости 15 и више година, према старосним групама и полу; сви дани, Република Србија, 2015. (у сатима)

Једино младе девојке више слободног времена проводе уз ТВ него њихови вршњаци. Највише времена уз ТВ екран проводе старија лица – скоро четири сата.

Методолошка објашњења

Основне дефиниције

Просечно време проведено у одређеној активности односи се на сва анкетирана лица. Рачуна се тако што се укупно време проведено у одређеној активности подели с бројем свих анкетираних лица.

Главне групе активности су:

Плаћени посао подразумева време проведено на главном и додатном послу, паузу за ручак и путовање до и са посла, као и друге активности које се односе на посао.

Неплаћени посао подразумева кување, чишћење и спремање куће, прање и пеглање веша, поправке у домаћинству, куповину, бригу о деци и одраслима, путовање у вези са неплаћеним активностима и др.

Учење се односи на време проведено у настави у школи или факултету, раду на домаћим задацима, учењу страног језика или вожње, путовању и остале активности у вези са учењем.

Личне потребе укључују време проведено у јелу и пићу, спавању, купању, облачењу, али и у дремању, лежању у кревету због болести и друге личне активности.

Слободно време је време проведено у дружењу са породицом или пријатељима, у забави, култури или спорту, гледању ТВ програма, одмарању или ленчарењу, у читању књига или новина, раду или игри на компјутеру, као и путовања у вези са овим.

Остале активности су активности које се односе на неодређене активности и путовања.